

Consiliul Elevilor

Ce este?

Un organism al elevilor, ales în mod democratic și al cărui rol este să reprezinte interesele elevilor; prin Consiliul Elevilor (CE), elevii unei școli își exprimă opinia în legătură cu problemele școlare care îi afectează direct.

Cum au loc alegerile?

O dată pe an, la începutul primului semestru.

Pași necesari:

1. Activitate la clasă organizată de învățător/diriginte pentru:
 - informarea elevilor în legătură cu rolul CE în școală;
 - identificarea problemelor pentru a căror rezolvare este nevoie de un CE;
 - precizarea calităților unui consilier;
 - propuneri ale elevilor pentru candidatură.
2. Propagandă electorală la nivelul clasei (două săptămâni).
3. Votul – deschis sau secret; cadrul didactic nu votează și nici nu influențează votul.
4. Prima întâlnire a CE – cunoașterea reciprocă, pregătirea alegerii președintelui și secretarului.
5. A doua întâlnire – se alege prin vot președintele și secretarul CE.
6. Se desemnează profesorul de legătură, responsabil din partea corpului profesoral de relația cu CE – la propunerea elevilor.
7. Se elaborează un regulament de funcționare.

Cum au loc întâlnirile?

- Regulat, cel puțin o dată la două săptămâni, de preferință în același loc.
- Sunt prezidate de consilierul educativ/președinte.
- Problemele ridicate urmează o agendă cunoscută de consilieri înainte de întâlnire.
- Deciziile luate sunt notate de secretar și afișate într-un loc public.
- Se scrie un proces-verbal.
- Orice membru are dreptul să propună o moțiune pe care consiliul o supune votului în cazul în care este susținută și de un alt membru.

Responsabilități

- Membrii raportează colegilor de clasă tot ce se discută.
- Consilierii convoacă regulat întâlniri cu toți elevii clasei pentru a discuta problemele ce vor fi ridicate în consiliu.

- Secretarul scrie procesele-verbale și este responsabil pentru elaborarea agendei întâlnirii, pe care o face cunoscută tuturor consilierilor; agenda conține probleme ridicate de clase sau cadrele didactice.
- Președintele întâlnirii se asigură că se urmează agenda stabilită, că discuțiile sunt corecte și civilizate și că toți membrii își exprimă opinia.

Probleme posibile pe agendă :

- Uniforma școlară.
- Starea grupurilor sanitare.
- Spațiile de joacă.
- Echipamentele.
- Mediul fizic școlar.
- Cantina.
- Regulamentele interne.
- Drepturi și responsabilități.
- Sistemul de sancțiuni.
- Comportamentul cadrelor didactice.
- Evaluarea și notarea.
- Violența.
- Activități caritabile.
- Activitățile extrașcolare.
- Cluburile școlare.
- Temele.
- Direcțiile de dezvoltare a școlii.

Caracteristici esențiale ale unui Consiliu al Elevilor eficient:

- Reprezentanții să fie aleși în mod democratic, și nu impuși de cadrele didactice.
- CE să nu existe doar ca organism decorativ, ci să fie cu adevărat „o voce” a elevilor, care să fie auzită și luată în considerație de conducerea și cadrele didactice ale școlii.
- Hotărârile CE să fie făcute publice la nivelul școlii.
- Membrii CE să fie conștienți că reprezintă interesele colegilor și că sunt răspunzători în fața lor.
- CE să nu se transforme într-o mică „poliție” la îndemâna cadrelor didactice, care să rezolve problemele de disciplină le colegilor.

Consiliul elevilor poate avea un cuvânt esențial de spus și în ceea ce privește inițierea altor proceduri și practici prin care să se intensifice participarea elevilor la luarea deciziilor și să se creeze în școală o cultură democratică, a drepturilor omului.

Elaborarea unui cod de conduită al școlii prin care să se facă cunoscute cerințele școlii, în așa fel încât să devină un loc în care elevii să se simtă în siguranță și fericiți. Părinții și elevii își exprimă părerea în legătură cu acest cod și se angajează în scris să-l respecte.

Semnarea unui *acord școală-elevi-părinți* în care să se menționeze responsabilitățile fiecărei părți implicate.

Organizarea de întâlniri regulate cu clasa de elevi – zilnic (pentru elevii din ciclul primar) sau săptămânal (pentru elevii de gimnaziu și liceu), pentru a se discuta diferite probleme ale clasei, a întări relațiile dintre copii și a le dezvolta sentimentul de apartenență la grupul specific al clasei. Recomandăm ca pentru o astfel de discuție elevii să stea așezați în cerc.

Organizarea de întâlniri regulate pentru toți elevii școlii – ele pot stimula interesul acestora față de problemele generale ale școlii și dezvoltarea legăturilor și relațiilor dintre clase și grupuri de elevi, fapt care contribuie la crearea sentimentului de apartenență la comunitatea școlii și la afirmarea identității acesteia.

Acordarea de responsabilități în clasă și în școală prin care elevii să contribuie la bunul mers al vieții școlare, ca de exemplu: responsabil cu activitățile extrașcolare, conduita, revista clasei/școlii, un grup ecologist, emisiuni radio etc. Se recomandă ca elevii să concureze pentru pozițiile respective, prezentându-și un „program managerial” propriu.

Consultarea elevilor în vederea elaborării regulilor școlii, în ideea că în acest fel ei vor fi mai motivați să le respecte. Regulile trebuie să fie corecte și să corespundă nevoilor elevilor. Dacă elevii consideră că anumite reguli nu sunt necesare sau sunt descriptorii, conducerea școlii și personalul didactic trebuie să le permită să propună schimbări sau să le modifice.

Crearea unui mediu bazat pe încredere prin folosirea unor modalități de desfășurare a activităților, care să le permită elevilor să lucreze împreună, să-și dezvolte stima de sine, să comunice, să-și exprime părerea în legătură cu diferite aspecte ale vieții școlare.

Informarea permanentă a elevilor în legătură cu tot ce se planifică și se întâmplă în școală – o bună circulație a informației în școală nu numai că va sprijini desfășurarea activității, dar este și un mod eficient de a-i face pe toți să se simtă incluși și implicați în comunitatea școlii. Printre modalitățile de a optimiza comunicarea, menționăm:

- organizarea de afișiere în locurile de acces maxim pe coridoare și în fiecare clasă care să conțină informații despre ce se întâmplă în școală;
- editarea și distribuirea de buletine informative ale școlii;
- un flipchart pe hol cu anunțuri zilnice.

Crearea unui mediu școlar plăcut. Este important ca școala să fie un loc curat și bine întreținut, un mediu fizic vesel și plăcut e poate contribui decisiv la îmbunătățirea atmosferei din școală. Este recomandabil ca elevii să fie implicați în activitățile de îmbunătățire a mediului școlar pentru:

- a aprecia în acest fel schimbările și eforturile depuse;
- a-i face să se simtă și ei „proprietarii” școlii respective;
- a-și pune în practică propriile idei.

APLICAȚIE 1

În grupe de 5 elevi analizați modul în care a fost constituit și funcționează Consiliul Elevilor din școala dumneavoastră și propuneți măsuri de optimizare a activității.

APLICAȚIE 2

Copiii participă în diferite moduri la acțiuni care îi privesc direct, dar nu de puține ori implicarea lor este foarte redusă sau chiar lipsește cu desăvârșire. Ați fost pus, ca elev, în vreuna dintre situațiile prezentate mai jos? Descrieți în câteva cuvinte situația respectivă și ce ați simțit.

GRADE DE PARTICIPARE A ELEVILOR LA ACTIVITĂȚI

1. MANIPULARE (copii care poartă pancarte la un miting, fără a ști/înțelege pentru ce o fac).
2. ELEMENT DECORATIV (copii care cântă/desenează la un eveniment despre care nu știu nimic).
3. ELEMENT SIMBOLIC (copii care fac parte dintr-un comitet, și nu sunt informați despre scopurile acestuia).

Consiliul Elevilor – o echipă.

O echipă poate fi rezumată prin două caracteristici principale: prima, aceea că echipa există pentru un scop și are obiective de bază, țeluri, o misiune sau o sarcină de rezolvat și a doua, că membrii echipei trebuie să lucreze împreună, într-o relație de interdependență. Fiecare dintre noi aparține unui număr oarecare de echipe, nu numai în școală, ci și în afara ei. Din această experiență, putem trage concluzia că există sarcini pe care nu le putem îndeplini individual, sau le îndeplinim cu mare dificultate; de asemenea, calitatea performanței în realizarea unei sarcini crește prin munca în echipă.

Oamenii beneficiază de pe urma lucrului în echipă din motivele următoare, care tind să satisfacă nevoi psihologice individuale:

- nevoia de afiliere;
- nevoia de securitate;
- nevoia de stimă;
- nevoia de autoevaluare;
- reducerea tensiunilor;
- creșterea satisfacției în profesie.

A fi membru într-o echipă presupune însă și unele probleme conexe. De exemplu, succesul depinde de abilitatea liderului și a echipei de a administra problemele de interdependență. Eficiența depinde de dezvoltarea abilităților și capacităților pe anumite niveluri. Echipele de succes nu apar din senin; ele trebuie construite programatic, cu răbdare.

O analiză a literaturii de specialitate referitoare la echipe relevă următoarea listă de indicatori ai echipelor eficiente și de succes:

- conducerea efectivă, de calitate – capacitatea de a impune respect, de a clarifica sarcinile încredințate membrilor și de a-i îndruma (sfătui) pe aceștia în îndeplinirea lor, mai degrabă decât a le ordona (impune);
- sistem de valori unanim împărtășite;
- o bună comunicare – interacțiune intensă, dorința de împărtășire a informației;
- colaborare în toate activitățile – participarea membrilor în planificarea și implementarea muncii grupului, oamenii prețuind contribuția celorlalți în cadrul colaborării;
- maximizarea utilizării abilităților – calitățile și experiența fiecărui membru sunt împărtășite într-o atmosferă de cooperare binevoitoare;
- abilitatea de a-i asculta pe alții în mod efectiv;
- dorința de rezolvare a problemelor – concentrarea pe abilitatea de găsire a soluțiilor, mai degrabă decât pe dificultățile întâmpinate de oameni;

- plăcerea lucrului împreună – pentru că munca are un scop și se desfășoară într-un climat colegial;
- membrii echipei sunt bine motivați – aceasta asigură menținerea „sănătății psihologice” a echipei;
- dinamism;
- flexibilitate – membrii sunt capabili să se adapteze schimbării, să facă față unor sarcini sau probleme neașteptate, dar în același timp sunt suficient de stabili ca să rezolve probleme de rutină;
- depășirea confruntărilor și conflictelor prin arta compromisului, prin negociere – situațiile dificile nu trebuie exacerbate, dar nici trecute cu vederea, ci trebuie rezolvate pozitiv;
- echipa se află în conexiune cu alte echipe – ea nu este izolată, nu își este sieși suficientă, ci este o parte componentă a unei entități mai largi.

Bariere în calea performanței unei echipe.

Astfel, deși avantajele formării echipelor sunt numeroase, există și destui factori de inhibiție.

- *dominarea* – un membru al echipei încearcă să domine toate activitățile, de teamă că dacă toți ceilalți sunt implicați în luarea unei decizii, aceasta s-ar putea să nu fie cea mai bună (din punctul său de vedere);
- *deficiențe* în împărtășirea informațiilor și rezultatelor;
- *constrângeri de timp* – una din frustrările majore ale muncii în echipă este timpul prea scurt alocat pentru luarea unei decizii sau pentru implementarea ei. O echipă eficientă are nevoie de timp ca să se întâlnească ca grup și tinde să consume mai mult timp decât ar fi necesar unei singure persoane pentru a defini, analiza și rezolva o problemă, chiar dacă decizia luată în final poate fi superioară;
- *ineficiența* – se poate întâmpla ca cei mai competenți membri să cedeze din responsabilitățile lor unora mai „gălăgioși”, dar mai puțin competenți;
- *lipsa unei conduceri de calitate* – o barieră majoră în calea unei echipe eficiente o constituie un lider formal limitat, care, printre altele, nu recunoaște importanța construirii unei echipe bazate pe încredere și motivație, echipă care să fie larg consultată în luarea oricărei decizii, astfel încât membrii ei să aibă sentimentul de „proprietate” asupra muncii.
- *stagnarea în gândire* – o barieră majoră finală în calea eficienței unei echipe care până la un punct, a mers bine este intrarea în rutina „gândirii de grup”, la diferite niveluri. La început, ea se manifestă printr-o presiune spre conformism, când creativitatea individuală și responsabilitatea individuală nu se mai suprapun. În caz extrem, se

ajunge la deteriorarea eficienței mentale și a rectitudinii morale a grupului și se pierde puterea de analiză critică.

În orice caz, se pare că ineficiența apare mai ales atunci când există un dezechilibru între nevoile echipei și cele ale individului, membru al echipei. Dacă stilul de conducere este prea autoritar, atunci echipa nu funcționează cum trebuie și vor apărea frustrări, dar și dacă conducerea este prea slabă și indecisă, se poate să se ajungă la același rezultat. Membrii au nevoie de „spațiu” pentru a-și pune în valoare contribuția în echipă și trebuie să-și unească forțele într-o deplină colaborare; este necesar să existe un bun echilibru între individualism- colectivism pentru o funcționare efectivă.

Procesul de luare a deciziei în grup

În primul rând, ce înseamnă o decizie eficientă?

Sunt doi factori care sunt relevanți în stabilirea potențialului de eficiență a deciziei: calitatea deciziei și acceptabilitatea ei de către cei care o execută sau sunt afectați de ea.

O DECIZIE DE CALITATE se poate defini pe baza unui set de caracteristici, printre care se pot enumera:

- *Adecvare*: va contribui decizia pe care am luat-o la rezolvarea problemei cu care ne confruntăm?
- *Disponibilitatea resurselor*: avem resursele necesare pentru a implementa această decizie?
- *Planificarea timpului*: am evaluat corect timpul necesar pentru implementarea deciziei?
- *Fezabilitate*: este realizabilă implementarea acestei decizii?

O DECIZIE EFICIENTĂ înseamnă acceptarea ei de către:

- Cei ce răspund de implementare.
- Cei ce trebuie să suporte consecințele.

Cum se iau deciziile în grup?

Edgar Schein, în cartea sa „Procesul consultării”, descrie următoarele moduri prin care un grup poate lua decizii:

- a. *Decizie luată prin lipsa răspunsului*. Acest lucru se întâmplă când cineva avansează o idee și nimeni nu reacționează. Nereacționând, grupul a luat decizia să nu sprijine ideea sau pe cel care a promovat-o.
- b. *Decizie luată prin autoritate formală sau auto-autorizare*. Acest lucru se poate întâmpla în grupurile în care participă persoane care dețin autoritate (în comunitate, în organizație) și care, în virtutea obișnuinței, iau în numele grupului decizii, fără ca membrii grupului să fie consultați.
(Câteodată nici nu îndrăznesc)

- c. *Decizie luată de o minoritate.* Această situație se poate întâmpla când procesul de decizie apare la sfârșitul unei ședințe lungi și obositoare, când nimeni nu mai are răbdare și putere să reacționeze, deși puțini sprijină în fapt decizia propusă.
- d. *Decizia luată de majoritate.* Obținută prin vot deschis sau secret, acest mod este obișnuit în structurile legislative. Deși pare eficientă și general acceptată, adesea ea dezbină grupul, iar cei care sunt în minoritate rămân neangajați față de decizie și nu o vor sprijini în implementare.
- e. *Decizia luată prin consens.* Deși este mare consumatoare de timp, aceasta este metoda cea mai eficientă pentru că oferă tuturor ocazia să simtă că pot influența decizia. Consens înseamnă că, deși există încă diferențe de opinie, acestea au fost ascultate, iar cei care le-au ridicat sunt pregătiți să sprijine decizia grupului. Parte din consens înseamnă deschiderea și dorința de a implementa decizia grupului.
- f. *Decizia prin unanimitate.* Unanimitate înseamnă că toți membrii grupului sunt de acord cu acțiunea care decurge din decizia grupului. Un grup prea „coeziv” riscă să cadă în păcatul „gândirii de grup”. Oamenii care lucrează în grup au tendința de a se coaliza în luarea deciziilor și în trecerea la acțiuni cu care, de fapt, nici unul din ei nu este de acord. Obținerea acordului devine dominantă și tinde să depășească percepția asupra unor alternative de acțiune, inhibând gândirea critică independentă.

Tehnici de lucru în grup

Pentru a ajuta echipa să lucreze, să comunice și să ia decizii în mod structurat, avem la dispoziție tehnici și instrumente de lucru în grup. Poate cele mai des utilizate sunt Brainstorming și Tehnica Grupului Nominal, descrise în continuare.

BRAINSTORMING

DEFINIȚIE:

Este o metodă de stimulare a gândirii creatoare, bazată pe canalizarea energiei unui grup pentru generarea de idei.

ETAPE:

1. Enunțarea problemei la care se doresc soluții.
2. Explicarea regulilor de lucru:
 - a. Toate ideile sunt acceptate.
 - b. Fiecare idee este înregistrată așa cum a fost enunțată.
 - c. Dezvoltarea ideilor deja enunțate este încurajată.
 - d. Sunt acceptate și idei opuse celor deja înregistrate.

3. Se stabilește o limită de timp pentru generarea de idei.
4. Se listează ideile.
5. Se permit întrebări de clarificare adresate celor ce le-au expus.
6. Grupul evaluează ideile, identificându-le pe cele mai promițătoare.

TEHNICA GRUPULUI NOMINAL

DEFINIȚIE:

Tehnica de lucru în echipă care permite participanților să lucreze împreună într-un mod structurat, fără să fie inhibați sau tentați să emită judecăți premature.

PAȘI:

1. Formularea în scris, individual, a ideilor.
2. Înregistrarea ideilor (de la fiecare, pe rând, câte o idee).
3. Clarificarea ideilor și eventual grupare/reformulare.
4. Ierarhizarea ideilor (votul preliminar).
5. Discutarea rezultatelor.
6. Votul final.

APLICATIE 3 - ȘCOALA PERFECTĂ

Numar de elevi: 20-30

Durata: 2-3 ore

Scopuri educationale:

Principalul scop al acestui exercitiu este de a permite elevilor sa analizeze drepturile si responsabilitatile persoanelor intr-o societate democratica, prin implicarea lor in procesul de luare a deciziilor cu privire la contextul imediat al scolii.

Exercitiul este proiectat sa le ofere elevilor oportunitatea de:

- A invata despre drepturile si responsabilitatile indivizilor intr-o societate democratica;
- A intelege procesele presupuse de schimbarile democratice si luarea deciziilor;
- A analiza relatia dintre diferitele elemente constitutive ale unei societati democratice;
- A intelege sensul si rolul educatiei intr-o societate democratica;
- A explora aspectele relatiei dintre elevi, profesori si parinti intr-o scoala democratica

Exercitiul isi propune sa permita elevilor sa invete:

- să comunice efectiv pentru a atinge obiectivele propuse;
- să formuleze opinii și judecăți de valoare;
- să ia decizii bazate pe înțelegerea subiectelor abordate.

În timpul simulării, elevii se vor obișnui cu trei tipuri de proceduri privind luarea deciziei în grup. Acestea sunt:

1. **1. votarea** - modalitatea cea mai simplă de a adopta o decizie, dând posibilitatea fiecărui membru al grupului să își expună opinia; dezavantaje: polarizarea grupului si crearea unei minorități, care va fi nemulțumită de rezultat;
2. **2. obținerea consensului:** se discută/negociază până la găsirea variantei general acceptate; se recomandă implicarea tuturor membrilor grupului, chiar dacă procesul ar deveni mai lung si complicat, uneori fiind chiar imposibil de a ajunge la un consens;
3. **3. adoptarea unei decizii informate;** decizia luată de o persoană (liderul ales), după ascultarea unui număr de argumente prezentate de participanții la discuție, bazată pe autoritatea pe care un individ o poate avea asupra altora într-un grup; deși este deseori o modalitate eficientă, unii membri ai grupului vor avea un impact redus în procesul de luare a deciziei, fiind dezamăgiți sau nemulțumiți.

Etape

1. Împărțirea elevilor în trei grupuri: “elevi”, “părinți” și “profesori”;
2. Împărțirea scenariului (materialul 1) și acordarea unui interval de timp pentru citirea și discutarea lui (5 minute);
3. Fiecare grup este invitat să se exprime asupra așteptărilor și intereselor legate de crearea unei școli democratice (“elevii” vor discuta despre ce școală și-ar dori să urmeze, “părinții” despre caracteristicile școlii la care și-ar dori să meargă copiii lor, iar “profesorii” își vor exprima punctele de vedere asupra școlii în care și-ar dori să funcționeze) – 20 de minute;
4. Elevii formează grupuri de câte 6, reprezentând “elevii”, “profesorii” și “părinții”. “Profesorii” vor decide care dintre ei va juca rolul directorului. Fiecare grup va primi o listă de întrebări (materialul 2) și va elabora un set de reguli privind relația dintre elevi, părinți și profesori într-o școală democratică. Lista întrebărilor nu va fi exhaustivă, “elevii” putând să o completeze, pentru a crea regulamentul interior al școlii. Elevii vor folosi diferite metode de luare a deciziei (votarea, obținerea consensului, adoptarea unei *decizii informate*). Elevul nominalizat să interpreteze rolul directorului va trebui să utilizeze tehnica adoptării deciziei informate (45 minute).
5. Fiecare grup este invitat să prezinte rezultatele obținute. Se va aloca timp discutării aspectelor controversate (30 de minute sau mai mult, în funcție de numărul grupelor).
6. În faza de raportare asupra activității fiecărui grup, se acordă atenție similitudinilor și/sau diferențelor dintre o școală democratică și o societate democratică și se discută procedura de adoptare a deciziei, folosită în etapa a patra a exercițiului (20 de minute).

Materiale

I. Scenariul (materialul 1)

Țara X traversează o perioadă de tranziție, de la un regim totalitar la democrație. În ultimii 40 de ani, țara a fost condusă de un singur partid și cetățenii săi au fost privați de drepturi politice – nu existau alegeri libere, libertatea presei, libertatea de întrunire. Economia era planificată, iar cetățenii nu aveau voie să călătorească în afara granițelor țării. Majoritatea domeniilor vieții sociale erau politizate, fiind controlate de guvern. Școlile, alături de alte instituții, erau puternic influențate de linia oficială de partid. Sistemul de învățământ se afla sub controlul total al statului, iar profesorii erau folosiți ca o extindere a autorității partidului. Mare atenție se acorda științei și mai puțină importanță istoriei, literaturii și filosofiei. Elevii nu erau învățați să gândească independent și nu erau folosite metode interactive, stilul de predare “ex catedra” fiind cel favorit. Școala urmărea disciplina severă, formarea unui comportament obedient, conformarea la regulile regimului totalitar. Nu existau legături între școală și comunitate, iar profesorii nu

erau încurajați să coopereze cu părinții. Școala era o oglindă a realității înconjurătoare.

După căderea regimului totalitar, au fost inițiate schimbări democratice și s-a instituit sistemul democratic multipartit. Democrația ca sistem politic este instabilă câtă vreme este un sistem exclusiv politic și nu un tip de societate. Democrația modernă este mai mult decât o formă de guvernământ – ea promovează libertatea, dreptatea și egalitatea pentru fiecare. Este un sistem care necesită participarea responsabilă a cetățenilor. Democrația este un proces de schimbare continuă, în care cetățenii sunt corect informați pentru a reacționa la o realitate care se modifică rapid. “Idealul democratic” este realizat când indivizii și grupurile acționează și interacționează. Această modalitate de guvernare a hotărât să acorde prioritate educației și și-a propus dificila sarcină de a transforma un sistem de învățământ fosilizat într-unul modern, care să educe elevii într-un climat democratic atât în sensul relațiilor dintre diferitele elemente umane implicate în procesul de educație, cât și al conținuturilor. Guvernul a permis crearea primei școli experimentale, administrată de părinți, care plătesc taxele de instruire în vederea angajării personalului didactic, achiziționării de materiale educaționale, întreținerii școlii. Părinții au origini sociale și ocupații diferite (muncitori, intelectuali, oameni de afaceri).

Statul subvenționează 20% din costurile școlii, dar școala întâmpină dificultăți economice grave.

Una dintre primele sarcini ale directorului și Consiliului de părinți este crearea unui regulament școlar care să direcționeze relația dintre cele trei componente implicate în educație: elevi, profesori și părinți.

Se vor forma trei grupuri – “elevi”, “profesori”, “părinți”, care vor elabora “Constituția școlii”. În procesul de democratizare a școlii, trebuie să se țină seama că școala, spre deosebire de stat, este organizată ierarhic, iar rolul profesorului este definit prin autoritate. Diminuarea autorității profesorului ar reduce semnificativ eficiența școlii. Prin urmare, rolul celor trei grupuri este de a stabili un echilibru între respectul față de drepturile elevilor, autoritatea profesorului - bazată pe profesionalismul acestuia - și disponibilitatea părinților de a sprijini atât pe elevi, cât și pe profesori.

II. Întrebări auxiliare (materialul 2)

1. Ar fi părinții capabili să influențeze procesul de învățământ?

- Ar putea ei decide ce obiecte să fie predate în școală?
- Ar putea ei decide cine să predea în școală?
- Ar putea părinții să creeze și să utilizeze un sistem de evaluare a activității profesorilor?

Ar putea elevii să influențeze procesul de învățământ?

- Ar putea ei decide ce obiecte să li se predea (ar fi ei capabili să aleagă obiectele de învățământ)?
- Ar putea ei să-și aleagă profesorii?
- Ar putea să participe la evaluarea activității profesorilor?

2. Ar putea elevii să creeze mecanisme de auto-conducere?
 - Ce competențe ar trebui să aibă această formă de conducere și care ar fi funcțiile?
3. Ar avea elevii dreptul să aibă propria lor publicație?
 - Ar fi aceasta supervizată de profesori?
 - Cine ar avea ultimul cuvânt în decizia privind materialele care vor fi publicate?
5. Ar avea elevii voie să poarte orice fel de îmbrăcăminte la școală?
 - Ar fi necesare uniformele?
6. Care ar fi limitele intervenției profesorilor în viața privată a elevilor?
 - Ar avea profesorii dreptul de a “percheziționa” elevii (dacă da, în ce împrejurări)?
 - Ar trebui elevii să ceară voie profesorilor pentru a părăsi incinta școlii în timpul programului?
 - Ar trebui să ofere explicații privind absențele?
7. Ar oferi școala asistență socială elevilor?
 - Ar primi elevii ajutor bazat pe merit/rezultate?
 - Ar primi asistență financiară elevii aflați într-o situație dificilă?
8. Ar oferi școala posibilități de studiu pentru elevii cu dizabilități?
 - Elevii cu dezabilități ar fi admiși pe baza acelorași criterii ca și ceilalți elevi?
9. S-ar preda religia în școală?
10. S-ar preda educația sexuală?
11. Ce proceduri ar fi adoptate pentru rezolvarea conflictelor în școală?
 - Cum s-ar soluționa conflictele între elevi?
 - Cum s-ar soluționa conflictele între elevi și profesori?
12. Ar avea elevii dreptul să își exprime dezacordul referitor la evaluarea lor de către profesori?
 - Ar avea dreptul să solicite testarea cunoștințelor lor de către o comisie independentă dacă ar sesiza că sunt nedreptățiți de către profesori?
13. Ce sistem de sancțiuni ar adopta școala?
 - Ar fi posibilă exmatricularea elevilor?
 - Cine ar lua decizia finală privind vinovăția elevilor și sancțiunea?
 - Ar avea elevii dreptul să fie reprezentați, apărați și sfătuiți în situații critice?
14. Ar avea elevii de 18 ani aceleași drepturi și responsabilități ca și elevii mai mici?